

*Professionaliteit van leraren: de rol van
stuurkracht in onderwijspraktijk en
persoonlijke ontwikkeling*

Helma Oolbekkink – HAN Academie Educatie

Onderzoeksteam Kwaliteiten van Leraren

Academie Educatie - HAN

Janneke van der Steen

Jeroen van der Linden

Marijke van Vijfeijken

Roel Grol

Marjoleine Dobbelaer

Helma Oolbekkink-Marchand

Tamara van Schilt-Mol

Carlos van Kan

Harry Stokhof

Linda Jakobs

Eline den Tuinder

Jan Martens

Kyle van den Langenberg

Edwin Buijs

Katrijn Opstoel

Fedor de Beer

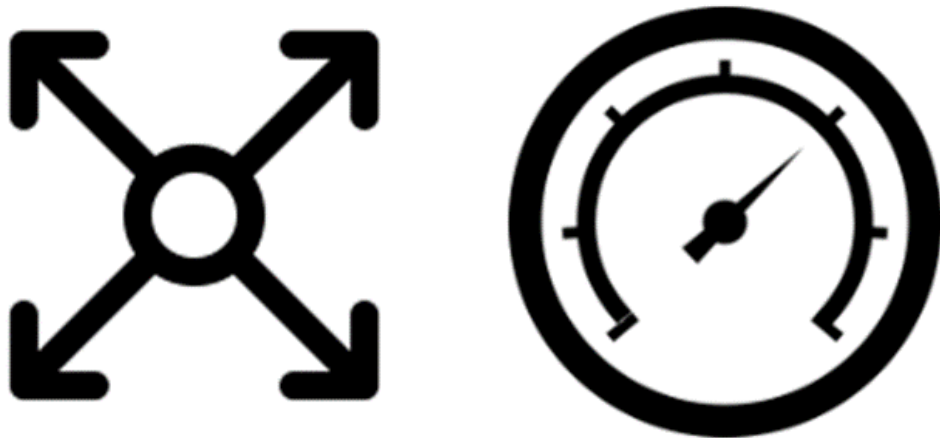

Elvira Folmer

Iedere foto linkt naar het mailadres van de betreffende collega!

Het leraarschap als aantrekkelijk beroep?!

- Statisch beroepsbeeld vs dynamisch beroepsbeeld (vgl. Ook Snoek et al., 2020)
- Leraren als 'constrained professionals' (Wills & Haymore Sandholz, 2009) door de 'intensificatie' van het beroep (vgl. ook Ballet et al., 2006)
- Leraren hebben professionele ruimte nodig (Onderwijsraad, 2016; Meirink et al., 2019))

Het verhaal van Caitlin

Onderwijsvernieuwing: 3 omissies

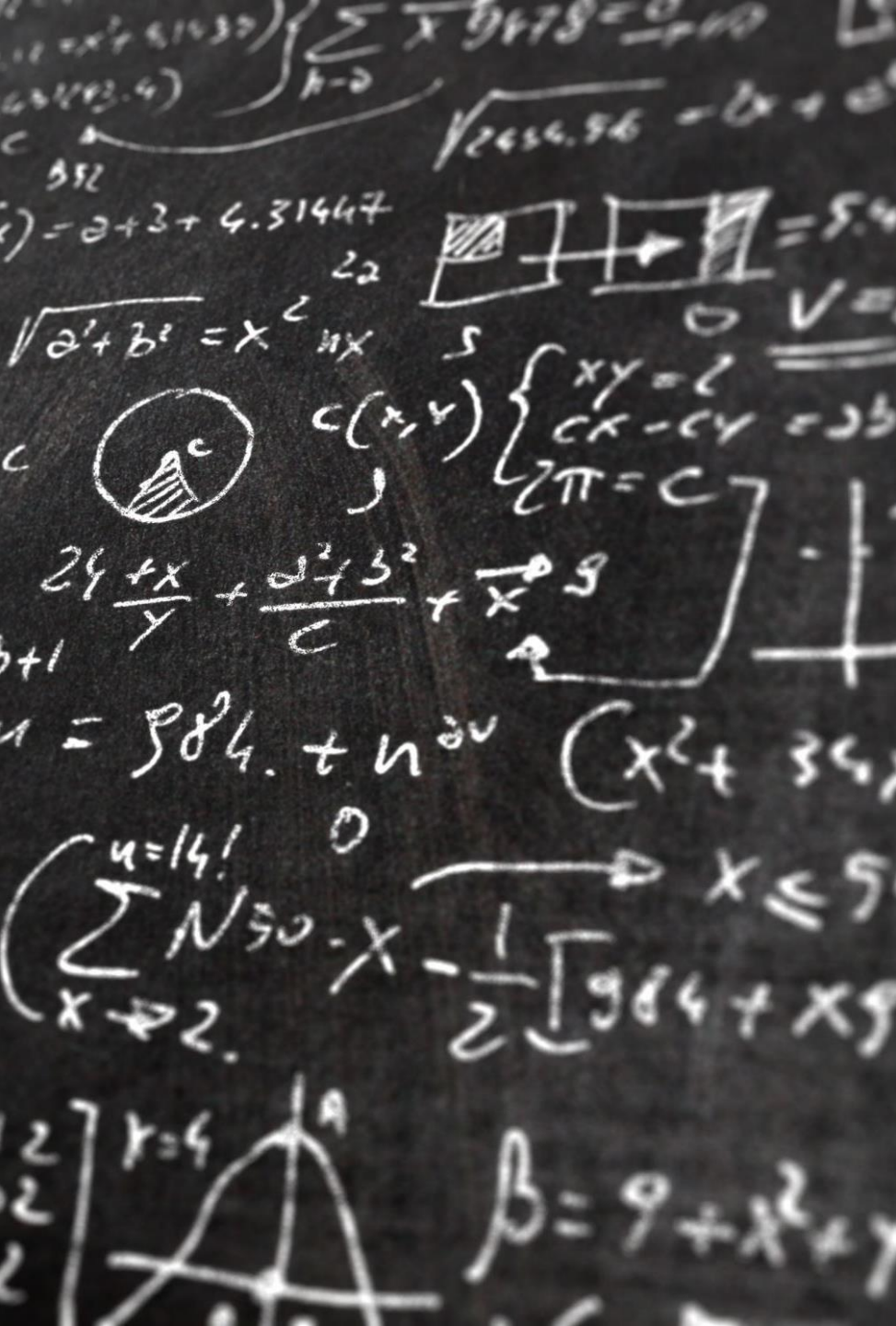
- Geen appèl op de professionaliteit van leraren
- Gebrek aan vertraging en dialoog
- Weinig aandacht voor leren van docenten – instrumenteel en normatief

Stuurkracht van leraren

Etelapelto et al., 2014;
Oolbekkink-Marchand, 2017

Stuurkracht: het **bewust** uitoefenen van invloed, keuzes maken of een houding aannemen in een specifieke situatie die **invloed** heeft op het **werk van leraren** binnen de school of daarbuiten en/of op hun **professionele identiteit**.

Belang stuurkracht in de onderwijspraktijk

- Gerelateerd aan fundamentele processen in het onderwijs: draagt bij aan leren van leerlingen, continue professionele ontwikkeling van leraren, *wellbeing*, omgaan met onderwijsvernieuwingen etc. (Toom et al., 2015)
- ‘missing link’ – gebrek aan dialoog over handelingsruimte (vgl. ook Louws et al., 2021; Meirink et al., 2019)

Stuurkracht van leraren: theoretische noties

- Proces. Bewust en intentioneel handelen
- Interactie. Samenspel van 'resources'
 - persoon (identiteit, motivatie, kennis en expertise)
 - **Context (materiaal, cultuur, structuur)**
- Dynamisch. Tijd en context
- Richting. Impact op werkcontext en professionele identiteit
- **Normatief. Stuurkracht is niet neutraal**

(Eteläpelto, et al., 2013; Oolbekkink-Marchand et al., 2017)

Voorbeeld stuurkracht en onderwijsvernieuwing I

- Stuurkrachtvormen: 'Bounded restricted', 'Bounded regulated', 'Extensive freedom' en 'Extensive self-created'
- contextafhankelijk

- Samenspel van bronnen en belang van persoonlijke interpretatie

- Professionalisering/expertise -> curriculumontwikkeling

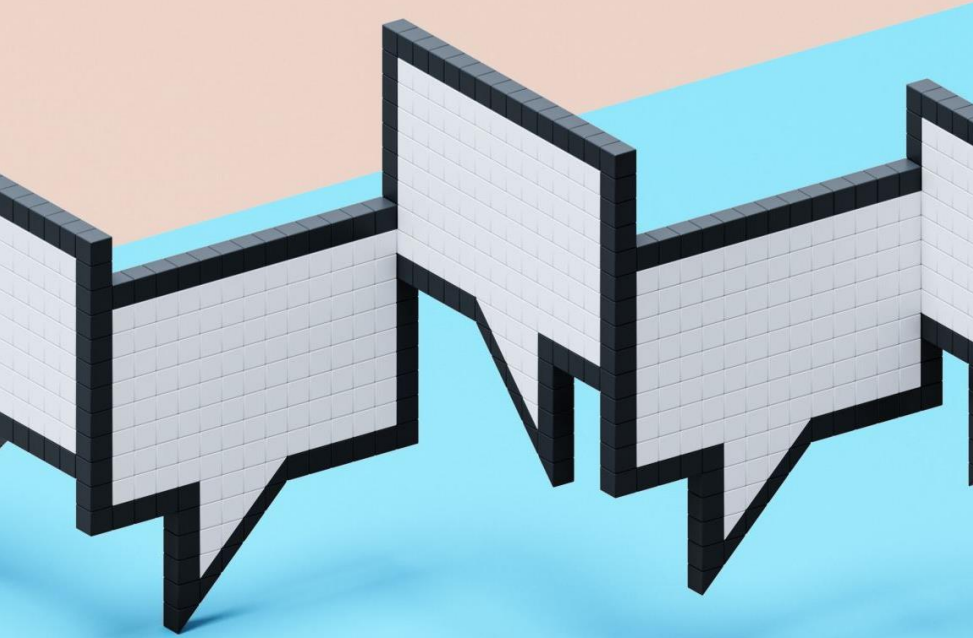

Voorbeeld stuurkracht en onderwijsvernieuwing II

- “Ripple effect”
- **Kennisdeling en reflectie**
- Dialoog met / Relaties met collega’s en schoolleider
- Directe verbinding opleiding en onderwijspraktijk

Lessen voor lerarenopleidingen en scholen

- Stevige beroepsidentiteit
- Dialoog over onderwijsvernieuwingen
- Ruimte voor professionalisering (belang van kennis)
- Leren 'meesturen'

Kennistafel Persoonlijke en Professionele Identiteitsontwikkeling

- In de driehoek met opleiding, werkveld, onderzoek en met studenten
- In kaart brengen kennisbehoefte en verzamelen kennisbronnen voor opleiders
- Kennisdeling bijvoorbeeld middels workshops voor Lerarenopleiders en advise over leeruitkomsten
- Kennisontwikkeling bijvoorbeeld via uit te zetten onderzoek
- Samenstelling:
 - Maaike Nap (Masters) Juup Houthuijzen (student) Tom Schoemaker (Pabo) Rinny van der Meer (TGLO) Vacature (werkveld) Katrijn Opstoel (Onderzoek) Helma Oolbekkink (Onderzoek) Vacature (academie)
 - Interesse? Helma.oolbekkinkmarchand@han.nl

Netwerk LOEPP – Lerarenopleiders Ontwikkelen Eigen Pedagogische Professionaliteit

- Pedagogische teksten lezen
- Via werkvormen stilstaan bij de betekenis van de tekst én je professionele identiteit als opleider
- Met lerarenopleiders uit lerarenopleidingen en scholen over grenzen heen

- Nieuwe data voorjaar 2023 bekend!
 - 28 maart 15-17 uur
 - 28 april 15-17 uur
 - 16 mei 15-17 uur
 - 6 juni 15-17 uur
- Interesse? Maike.nap@han.nl

Bronnen

- Ballet, K., Kelchtermans, G., & Loughran, J. (2006). Beyond intensification towards a scholarship of practice: analysing changes in teachers' work lives. *Teachers and teaching*, 12(2), 209-229.
- Eteläpelto, A., Vähäsantanen, K., Hökkä, P., & Paloniemi, S. (2013). What is agency? Conceptualizing professional agency at work. *Educational research review*, 10, 45-65.
- Hulsen et al. (2021). De Ontwikkeling van de Stuurkracht van Movel studenten. Interne Rapportage.
- Louws, M., Zwart, R., Zuiker, I., Meijer, P., Oolbekkink-Marchand, H., Schaap, H., & van der Want, A. (2020). Exploring school leaders' dilemmas in response to tensions related to teacher professional agency. *Professional Development in Education*, 46(4), 691-710.
- Meirink, J. A., Oolbekkink-Marchand, H., & Admiraal, W. F. (2018). Professionele ruimte van leraren in het voortgezet onderwijs. Inleiding bij het themanummer. *Pedagogische Studiën*, 95(3), 126-130.
- Oolbekkink-Marchand, H., van der Want, A., Schaap, H., Louws, M., & Meijer, P. (2022). Achieving professional agency for school development in the context of having a PhD scholarship: An intricate interplay. *Teaching and Teacher Education*, 113, 103684.
- Onderwijsraad (2016). Een ander perspectief op professionele ruimte in het onderwijs.
- Wills, J. S., & Sandholtz, J. H. (2009). Constrained professionalism: Dilemmas of teaching in the face of test-based accountability. *Teachers college record*, 111(4), 1065-1114.

Bronnen

- Leerlab

<https://www.han.nl/projecten/2021/leerlab/>

- LOEPP

<https://www.han.nl/projecten/2021/netwerk-loepp/index.xml>